

Bruxelles, 3 decembrie 2019
(OR. en)

14750/19

DROIPEN 194
COPEN 468
JAI 1290
CT 133
FREMP 175
SOC 784

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă: Secretariatul General al Consiliului

Data: 3 decembrie 2019

Destinatar: Delegațiile

Nr. doc. ant.: 14056/19 + COR 1

Subiect: Concluziile Consiliului privind drepturile victimelor

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind drepturile victimelor, astfel cum au fost adoptate de Consiliu (Afaceri Externe) la 3 decembrie 2019.

CONCLUZIILE CONSILIULUI PRIVIND DREPTURILE VICTIMELOR*Consiliul*

- reamintind progresele semnificative înregistrate în ceea ce privește instituirea unui cadru UE cuprinzător în domeniul drepturilor victimelor;
 - subliniind importanța dezvoltării în continuare a acestui cadru și a îmbunătățirii punerii sale în aplicare fără probleme și în mod eficient, cu implicarea tuturor părților interesate relevante;
1. REAMINTEȘTE noua agendă strategică a Uniunii Europene, conform căreia protejarea cetățenilor și a libertăților este o prioritate-cheie a acțiunii Uniunii în perioada 2019-2024. Consiliul European a reafirmat că Europa trebuie să fie un loc în care oamenii să se simtă liberi și în siguranță.
 2. IA ACT cu satisfacție de activitatea Comisiei atât în ceea ce privește îmbunătățirea în continuare a drepturilor victimelor, cât și în ceea ce privește identificarea îmbunătățirilor adecvate în domeniul accesului victimelor la despăgubiri. În plus, Consiliul consideră că raportul intitulat „Consolidarea drepturilor victimelor: de la despăgubiri la reparații – pentru o nouă strategie a UE privind drepturile victimelor 2020-2025”¹ reprezintă o bază bună pentru lucrări viitoare.
 3. RECUNOAȘTE activitatea semnificativă desfășurată de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), în special în ceea ce privește cercetările și studiile privind identificarea și eliminarea deficiențelor legate de drepturile victimelor, de exemplu seria de patru rapoarte privind justiția pentru victimele infracțiunilor violente publicat în aprilie 2019. Pe baza opiniilor prezentate în rapoartele menționate anterior, Consiliul consideră că este evident că sunt necesare măsuri de îmbunătățire a accesului victimelor la justiție și la despăgubiri.

¹ Raportul figurează în documentul 8629/19.

4. REAMINTEȘTE concluziile anterioare ale Consiliului privind victimele terorismului² și privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, inclusiv mutilarea genitală feminină, adoptate în mai 2014³.
5. RECUNOAȘTE rezultatele concrete obținute prin activitatea desfășurată în cadrul mandatului orizontal al coordonatorului UE pentru combaterea traficului de persoane, în conformitate cu articolul 20 din Directiva UE privind combaterea traficului de persoane, inclusiv în ceea ce privește accesul victimelor traficului de persoane la drepturile lor și realizarea acestor drepturi, precum și în legătură cu Comunicarea din 2017 intitulată „Raport privind măsurile întreprinse pentru a da curs Strategiei UE în vederea eradicării traficului de persoane și identificarea unor noi măsuri concrete”.
6. CONSIDERĂ că este deosebit de important să se continue și să se intensifice eforturile de consolidare a drepturilor victimelor în Uniunea Europeană. În acest scop, ar trebui finalizată în curând evaluarea, încă în curs de desfășurare, a punerii în aplicare a celor mai recente instrumente juridice – cum ar fi Directiva (UE) 2017/541 a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea terorismului⁴, precum și Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului⁵. Consiliul consideră că este justificat să se continue dezvoltarea politicii Uniunii Europene în favoarea victimelor, în conformitate cu cele mai recente statute relevante ale UE și cu nevoile și drepturile victimelor.
7. CONSIDERĂ că restituirea în favoarea victimei a bunurilor indisponibilizate în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare⁶ constituie un mijloc important de recunoaștere a statutului de victimă.

² Documentul 9719/18.

³ Documentul 9543/14.

⁴ JO L 88, 31.3.2017, p. 6.

⁵ JO L 315, 14.11.2012, p. 57.

⁶ JO L 303, 28.11.2018, p. 1.

8. SUBLINIAZĂ importanța consolidării tranziției de la adoptarea de texte legislative legate de drepturile victimelor la aplicarea unor bune practici în statele membre. Este important ca victimele să simtă că drepturile lor se aplică în practică și că acest lucru nu depinde de statul membru în care s-a produs infracțiunea. Accesul victimelor la drepturi trebuie asigurat prin creșterea eficacității comunicării cu victimele prin toate măsurile corespunzătoare. În plus, formarea și cunoștințele de specialitate ale persoanelor care au contact cu victimele trebuie susținute în mod cuprinzător și permanent.
9. SUBLINIAZĂ importanța finanțării din partea UE pentru promovarea drepturilor victimelor criminalității în statele membre. Consiliul consideră că este esențial ca posibilitatea de a finanța acțiuni și inițiative care vizează îmbunătățirea drepturilor victimelor să fie inclusă în programul „Justiție”, în programul „Drepturi și valori” și în Fondul pentru securitate internă din cadrul financiar multianual al Uniunii pentru perioada 2021-2027.
10. RECUNOAȘTE că aspectele legate de drepturile victimelor sunt interinstituționale, interguvernamentale, multidimensionale și trebuie coordonate. În dezvoltarea coordonării la nivelul UE, experiențele privind sarcinile legate de coordonare trebuie să fie evaluate înainte de a lua în considerare instituirea unor noi structuri de coordonare sau modificarea sarcinilor existente. În special, ar trebui să se evite eventualele suprapuneri cu mandatele existente și cu cadrele de coordonare de la nivelul UE instituite în temeiul dreptului UE. Este important ca UE să fie activă în promovarea cooperării transfrontaliere între statele membre. Cu toate acestea, structurile naționale de coordonare ar trebui să rămână în responsabilitatea exclusivă a statelor membre.
11. IA ACT de faptul că, în pofida eforturilor substanțiale de a se asigura că normele sunt aplicate și că drepturile sunt respectate în spațiul cibernetic, toate formele de infracțiuni cibernetice și de comportamente vătămătoare online continuă să crească, ceea ce face necesară oferirea de protecție victimelor cărora li s-au încălcat drepturile lor fundamentale sau care au suferit pierderi economice, furturi de identitate și prejudicii aduse reputației lor la nivel transfrontalier.

12. CONSIDERĂ că ar trebui consolidată cooperarea atât la nivelul UE, cât și la nivel național. Cooperarea dintre statele membre și eficacitatea acesteia trebuie să fie sporite prin utilizarea rețelelor existente ale UE. Ar putea fi luată în considerare cooperarea dintre rețeaua europeană pentru drepturile victimelor (denumită în continuare „ENVR”)⁷ și alte rețele relevante ale UE, cum ar fi Rețeaua judiciară europeană⁸ și Rețeaua europeană de prevenire a criminalității (denumită în continuare „EUCPN”)⁹. În plus, Consiliul consideră că reuniunile punctelor de contact centrale definite în Directiva privind despăgubirea ar putea fi organizate în mod mai regulat, de exemplu, legate de reuniunile/activitățile ENVR. Pentru a recunoaște în mod ferm punctul de vedere al victimelor și pentru a consolida sprijinul acordat acestora, trebuie să fie promovate în mod activ parteneriate cu organizații și/sau alți actori care oferă servicii de sprijin victimelor.
13. CONSIDERĂ că acordarea de despăgubiri pentru prejudiciile cauzate victimelor criminalității face parte din drepturile de bază ale victimelor, Deși obligația principală de a despăgubi efectiv victimele revine autorului infracțiunii, în viitorul apropiat ar trebui depuse eforturi deosebite pentru a îmbunătăți accesul efectiv al victimelor la despăgubirile acordate de stat, astfel cum se prevede în cadrul dispozițiilor privind sistemele naționale de despăgubire din Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor (în continuare „Directiva privind despăgubirea”)¹⁰. Acest lucru va îmbunătăți mai ales situația victimelor infracțiunilor violente săvârșite cu intenție.

⁷ ENVR a fost instituit pentru a pune în aplicare Concluziile Consiliului privind instituirea unei Rețele europene informale pentru drepturile victimelor, adoptate în iunie 2016 (documentul 9997/16).

⁸ Decizia 2008/976/JAI a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind Rețeaua judiciară europeană (JO L 348, 24.12.2008, p. 130).

⁹ Decizia 2009/902/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009 de instituire a unei rețele europene de prevenire a criminalității (EUCPN) și de abrogare a Deciziei 2001/427/JAI (JO L 321, 8.12.2009, p. 44).

¹⁰ JO L 261, 6.8.2004, p. 15.

14. CONSIDERĂ că, pentru a îmbunătăți accesul victimelor la despăgubiri, ar trebui avute în vedere măsuri adecvate. Aceste măsuri ar putea include consolidarea cooperării la nivel național și la nivelul UE. Ar trebui avută în vedere, de asemenea, o posibilă revizuire a Directivei privind despăgubirea, în funcție de rezultatul evaluării în curs. O parte dintre posibilele activități de revizuire ar trebui să fie definirea suplimentară a sarcinilor punctelor de contact naționale. În plus, pentru a avea în vedere acțiuni viitoare în domeniul accesului victimelor la despăgubiri, ar trebui furnizate mai multe informații cu privire la dificultățile întâmpinate în punerea în aplicare a Directivei privind despăgubirea. În plus, sunt necesare mai multe informații privind criteriile naționale de despăgubire și definițiile infracțiunilor violente săvârșite cu intenție în statele membre.
15. SUBLINIAZĂ că, pentru a simplifica sistemele publice de despăgubire, precum și pentru a ține seama în mod corespunzător de diferențele dintre statele membre, despăgubirea trebuie să rămână pecuniară. Statele membre ar trebui să aibă drept obiectiv asigurarea faptului că victimele nu sunt expuse victimizării secundare atunci când solicită despăgubiri, oferindu-le un sprijin și o protecție adecvate. Consiliul nu consideră posibile armonizarea despăgubirilor și a sistemelor publice de despăgubire; totuși, ar putea fi analizat dacă definiția victimelor care au dreptul la despăgubiri din partea statului ar putea fi armonizată într-o anumită măsură.

Comisia Europeană este invitată:

1. SĂ ELABOREZE o strategie a UE pentru 2020-2024 privind drepturile victimelor. Strategia ar trebui să fie cuprinzătoare și să acopere toate victimele criminalității, acordând o atenție deosebită victimelor infracțiunilor violente. Aceasta ar trebui să includă o abordare sistematică pentru a asigura accesul efectiv al victimelor la justiție și la despăgubiri.
2. SĂ INCLUDĂ în strategie următoarele măsuri: promovarea de bune practici în rândul statelor membre referitoare la modalități de îmbunătățire a accesului victimelor la informații, la sprijin și la protecție, noi inițiative practice pentru formare, precum și coordonarea și consolidarea activităților rețelelor UE existente, cum ar fi rețeaua europeană pentru drepturile victimelor și rețeaua punctelor de contact centrale instituite în temeiul articolului 16 din Directiva privind despăgubirea. În acest context, Comisia este invitată să evalueze activitățile și valoarea ENVR și ale rețelei punctelor de contact naționale și să evalueze oportunitatea fuzionării acestor două rețele.
3. SĂ EVALUEZE cadrul legislativ existent privind drepturile victimelor, ca parte a strategiei menționate mai sus. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită revizuirii normelor UE relevante în materie de despăgubire, cum ar fi Directiva privind despăgubirea. Ar trebui, de asemenea, analizate efectele Deciziei-cadru 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare¹¹ în ceea ce privește accesul victimelor la despăgubiri.
4. SĂ INVITE Eurojustul, FRA, Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați și ENRV să analizeze modul de îmbunătățire a cooperării și a schimbului de informații între autoritățile competente privind victimele infracțiunilor violente în cazurile transfrontaliere. În plus, Rețeaua Europeană de Formare Judiciară și Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii ar putea contribui, de asemenea, în special în ceea ce privește formarea autorităților competente.
5. SĂ UTILIZEZE LA CAPACITATE MAXIMĂ instrumentele de finanțare ale UE pentru promovarea drepturilor victimelor criminalității și să difuzeze în mod activ informații referitoare la oportunitățile de finanțare din partea UE care au ca scop îmbunătățirea drepturilor victimelor în statele membre.

¹¹ JO L 76, 22.3.2005, p. 16.

Se face apel la statele membre:

1. SĂ ASIGURE transpunerea completă și corectă și punerea în aplicare efectivă a legislației UE existente privind drepturile victimelor.
2. SĂ ÎȘI ÎNDEPLINEASCĂ angajamentul de a pune în aplicare măsurile convenite în concluziile recente ale Consiliului în domeniul drepturilor victimelor.
3. SĂ SE ASIGURE că autoritățile naționale competente în materie de despăgubire participă, atunci când este necesar, la acțiuni naționale și bilaterale și la reuniunile punctelor de contact naționale pentru consolidarea cooperării.
4. SĂ ASIGURE o abordare cuprinzătoare și holistică a drepturilor victimelor, care să implice toți actorii care ar putea intra în contact cu victimele și care să includă accesul victimelor la informații cu privire la drepturile lor, sprijin și protecție, în conformitate cu nevoile individuale ale victimelor.
5. SĂ ASIGURE existența unor politici naționale în materie de despăgubire privind accesul victimelor la despăgubiri și să elaboreze, dacă este cazul, măsuri de îmbunătățire a funcționării acestora. O parte a acestei elaborări se poate concentra pe îmbunătățirea posibilităților de utilizare a noilor tehnologii pentru a informa mai bine victimele cu privire la despăgubiri. Informațiile ar trebui să fie interactive, ușor de utilizat și accesibile tuturor utilizatorilor. Statele membre ar trebui să ia în considerare punerea la dispoziție a acestor informații cel puțin în limba engleză, în plus față de limbile naționale. De asemenea, statele membre sunt încurajate să dezvolte servicii electronice și formulare ușor de utilizat pentru solicitarea de despăgubiri.
6. SĂ SPOREASCĂ sensibilizarea funcționarilor care ar putea intra în contact cu victimele cu privire la sistemele publice de despăgubire, de exemplu prin oferirea de formare. În plus, statele membre sunt invitate să analizeze dacă formarea prevăzută la articolul 25 din Directiva privind drepturile victimelor ar trebui să fie acordată și autorităților competente în materie de despăgubire.
7. SĂ UTILIZEZE LA CAPACITATE MAXIMĂ instrumentele de finanțare ale UE pentru promovarea drepturilor victimelor criminalității, inclusiv, de exemplu, prin dezvoltarea și crearea de site-uri internet naționale interactive și ușor de utilizat, linii de asistență telefonică și aplicații mobile pentru autoritățile competente în materie de compensare din statele membre.